

1, 4-6. 4. Kamieniecki K., Kamieniecki H., Dziadko G., 2000 – Roczn. Nauk. Zoot., Supl., z. 6, 51-55. 5. Kowalski Z.M., 2001 – Top Agrar Polska 2, 8-10. 6. Litwińczuk A., 2001 – Przegląd Mleczarski 6, 258-259. 7. Litwińczuk A., Barłowska J., Grodzicki T., Pilszczak-Urban Z., 2003 – Ann. UMCS, sec. EE, Vol. XXI, 63-69. 8. Lipiec A., 1993 – Medycyna Weterynaryjna 2, 78-81. 9. Mroczek J.R., 2004 – Hodowca Bydła 4, 16-18. 10. Mroczek J.R., Molenda P., 2004 – Przegląd Hodowlany 3, 13-14. 11. Okularczyk S., 1999 – Ann. Anim. Sci.,

Vol. 26, No 4, 385-396. 12. Okularczyk S., 2002 – Przegląd Hodowlany 3, 5-8. 13. Polska Norma „PN-A-86002: 1999. Mleko surowe do skupu. Wymagania i badania. 14. Stanek P., Litwińczuk Z., Teter U., Jankowski P., 2004 – Zesz. Nauk. Przeg. Hod. 72 (1), 153-159. 15. Stenzel R., Chabuz W., Ciastek K., Żelezik M., 2003 – Ann. UMCS, sec. EE, vol. XXI, 55-61. 16. Tomaszewski A., Hibner A., Monkiewicz J., 1997 – Zesz. Nauk. AR Wrocław, Zoot. XLII, 307, 169-177.

Schistosomia u cieląt na terenie byłych województw szczecińskiego i koszalińskiego

Lesław Kubasiewicz, Piotr Nowak

AR w Szczecinie

Artykuł jest kolejną częścią opracowań prowadzonych przez szczeciński zespół badawczy nad zaburzeniami rozwojowymi u bydła. Celem publikacji jest, podobnie jak w częściach poprzednich [1, 4, 11, 12], przekazanie do wiadomości zainteresowanych części danych dotyczących cieląt wyciowanych, zarejestrowanych na terenie kraju. Wyciwanie należy bowiem do poważniejszych zagadnień teratologicznych u bydła. Mianem wyciowania albo rozszczepienia powłok brzucha i klatki piersiowej (schistosomia) określa się przypadki wypadnięcia trzewi, spowodowane różnymi przyczynami (przepukliny, ubytki, szczeliny). Wyciowania cieląt stanowią

Tabela 1
Cielęta z zaburzeniami rozwojowymi z b. województwa koszalińskiego

Wyszczególnienie	Liczba przypadków						razem
	przed 1971 r.	1971 r.	1972 r.	1973 r.	1974 r.	1975 r.	
Ogółem cielęta z zaburzeniami	60	37	32	71	82	16	298
w tym:							
wyciowce	11	7	3	11	12	6	50

Tabela 2
Cielęta z zaburzeniami rozwojowymi z b. województwa szczecińskiego

Wyszczególnienie	Liczba przypadków						razem
	przed 1971 r.	1971 r.	1972 r.	1973 r.	1974 r.	1975 r.	
Ogółem cielęta z zaburzeniami	184	104	143	147	79	35	692
w tym:							
wyciowce	11	13	17	22	15	6	84

od 10 do 20% wszystkich przypadków zaburzeń rozwojowych, zarejestrowanych u bydła w Polsce. Przypadłość ta jest rozpowszechniona znacznie intensywniej niż wykazują to źródła literaturowe. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że dawniej materiały dotyczące tego rodzaju zaburzeń nie mogły być udostępniane i publikowane. Podstawowym źródłem informacji są kartoteki ewidencyjne cieląt z wadami wrodzonymi oraz buhajów – ojców tych cieląt ze Szczecińskiego Banku Informacji Terato-A.

Niniejsze opracowanie dotyczy przypadków schistosomii u cieląt, zarejestrowanych w okresie przed 1971 rokiem oraz w latach 1971-1975, na terenie byłych województw szczecińskiego i koszalińskiego. W omawianym okresie wśród wszystkich cieląt wykazujących zaburzenia rozwojowe, zarejestrowanych na terenie b. województwa koszalińskiego, wyciowce stanowiły 16,8%. Na tym terenie zarejestrowano 298 cieląt z różnymi nieprawidłowościami wrodzonymi (tab. 1). W tym samym okresie na terenie b. województwa szczecińskiego wyciowce stanowiły 12,1% spośród 692 cieląt z różnymi nieprawidłowościami wrodzonymi (tab. 2). Jak wynika z danych tabeli 1 i 2, w omawianym okresie w dwóch województwach zarejestrowano w sumie 990 cieląt z zaburzeniami rozwojowymi, wśród których wyciowce stanowiły 13,5%. Odsetek wyciowców w materiale teratologicznym w b. województwie szczecińskim i koszalińskim jest mniejszy niż w b. województwach lubelskim i kieleckim, gdzie wynosił 21% [11] oraz poznańskim – 19,9% [12]. Należy zauważyć, że odsetek wyciowców zarejestrowany w materiale z województwa łódzkiego był niższy – wynosił 10,2%. Dane te są porównywalne z danymi niemieckimi [13]. Niektórym wyciowcom towarzyszyły nieprawidłowości, poza zespołem wad charakteryzujących wyciowanie, a mianowicie: deformacje zuchwy, skrócenie kręgosłupa, buldogowość.

Fot. Cielę wyciowiec – brak trzewi, ciało poskręcane, kończyny wokół głowy

Tabela 3**Wykaz buhajów rasy c.b., które dały po 2-3 cielęta wyciowane w analizowanych województwach**

Nazwa i numer buhaja	Liczba przypadków
Koszalińskie	
Bigos 212 G (80212-1-4)	2
Cacek 284 G (01795-1-0)	2
Camel 226 G (01776-1-2)	2
Szczecińskie	
Rostrok 236 G (00870-1-8)	2
Wiking 140 G (00805-1-5)	3
Anties 237 G (00871-1-3)	3

W tabeli 3 przedstawiono wykaz buhajów – ojców, które dały po dwa lub trzy wyciowce. Pochodzenie tych buhajów – ojców cieląt wyciowanych – jest następujące:

Hitlje's Adema 37910 → Ceasar 1995 K → **Cacek 284 G i Camel 226 G**

Willem Adema 28773 → Wiepke 1630 K → **Bigos 212 G**

Siferman 41005 → Karel 4924 K → **Anties 237 G i Rostrok 236 G**

Diamant 33251 → Aukje's Toekomst 1912 K → **Wiking 140 G**

Z tego uproszczonego szkicu hodowlanego wynika, że dwa buhaje – Cacek 284 G i Camel 226 G, które dały po dwa wyciowce, to synowie buhaja Ceasar 1995 K, pochodzącego po znanych nosicielach akroteriazji lub achondroplazji, bliżej scharakteryzowanych w innych opracowaniach autora [2, 3, 4, 5, 9].

Ojcostwo ustalono dla 134 wyciowców, ojcami ich były 92 buhaje, przy czym po większości z nich urodziło się tylko jedno cielę wyciowane. Znakomita większość buhajów należy

do rasy czarno-białej. Z czterech buhajów rasy charolaise, dwa dały po dwa wyciowce, a jeden – trzy. Trzeba podkreślić, że po dwóch z nich (buhaj Bicz i Wisus), urodziło się także po siedem cieląt z innymi zaburzeniami. Jeden z trzech buhajów rasy simentalskiej dał dwa wyciowce, a jeden – trzy, natomiast z siedmiu buhajów rasy polskiej czerwonej, tylko jeden był ojcem dwojga wyciowców. Podobnie wśród sześciu buhajów rasy czerwono-białej, tylko jeden był ojcem dwóch wyciowców. Jeden buhaj rasy duńskiej czerwonej (d.c.) i jeden mieszaniec d.c. x p.c. – dały tylko po jednym cielęciu z tą wadą.

Podsumowując należy podkreślić, że na podstawie dokumentacji z lat 1971-1975, znajdującej się w Szczecińskim Banku Informacji Terato-A, dokonano analizy danych dotyczących 134 cieląt wyciowanych, które pochodziły z byłego województwa koszalińskiego i szczecińskiego. Wyciowce te stanowiły 13,5% wszystkich cieląt dotkniętych tym zespołem nieprawidłowości, jakie zarejestrowano w Polsce do roku 1975. W byłym województwie koszalińskim cielęta wyciowce stanowiły 16,8% wszystkich cieląt dotkniętych zaburzeniami rozwojowymi, a województwie szczecińskim – 12,1%.

Literatura: 1. Kubasiewicz M., 1993 – Przegląd Hodowlany 10, 25-26. 2. Kubasiewicz L., 1993 – Powiązania rodowodowe i wartość użytkowa w zakresie mleczności buhajów ras czarno-białej i czerwono-białej – ojców potomstwa z zaburzeniami rozwojowymi. Rozpr. hab. AR Szczecin. 3. Kubasiewicz L., Rękas L., Szymański A., 1993 – Zesz. Nauk. AR w Szczecinie 158, Zootechn. 29, Teratol. Scr., 21-34. 4. Kubasiewicz L., 1994 – Przegląd Hodowlany 8, 7. 5. Kubasiewicz L., 1995 – Zesz. Nauk. AR w Szczecinie 166, Zootechn. 31, 45-53. 6. Kubasiewicz L., Butowska M., 1996 – Zesz. Nauk. AR w Szczecinie 169, Zootechn. 33, 39-49. 7. Kubasiewicz L., Rękas L., 1997 – Zesz. Nauk. AR w Szczecinie 176, Zootechn. 34, 57-60. 8. Kubasiewicz L., 1998 – Zesz. Nauk. AR w Szczecinie 185, Zootechn. 36, 115-119. 9. Kubasiewicz L., 1998 – Mag. Wet. 3, 190-191. 10. Kubasiewicz L., Dobrowolska A., 1998 – Zesz. Nauk. AR w Szczecinie 185, Zootechn. 36, 121-126. 11. Kubasiewicz L., Nowak P., 2003 – Przegląd Hodowlany 2, 8-10. 12. Kubasiewicz L., Nowak P., 2004 – Przegląd Hodowlany 1, 11-12. 13. Tätigkeitsbericht des Instituts für Zuchthygiene und veterinarmedizinische Genetik der Justus Liebig – Universität Giessen für das Jahr 1975. Giessener Beitr. Erbp. Zuchthyg. 6, 3, 131-159, 1976.

KOMUNIKAT

Zarząd Sekcji Chowy i Hodowli Zwierząt Futerkowych PTZ oraz Katedra Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej AR w Lublinie uprzejmie informują, że w dniach **23 i 24 maja 2005 r.** odbędzie się w Bukowcu nad Solinką seminarium naukowe z zakresu hodowli i produkcji zwierząt futerkowych.

Koszty uczestnictwa w seminarium: wpisowe – 100 zł, wyżywienie – 120 zł (2 śniadania, 2 obiady, kolacja, ognisko), noclegi – 25 zł/dobę.

Kwotę 220 zł (wpisowe, wyżywienie) należy wpłacić przelewem na konto PTZ: PEKAO SA IV O/Warszawa nr 51124010531111000005046944 z dopiskiem „konferencja futerkowa” najpóźniej do 30 marca 2005 r. Należność za noclegi uczestnicy będą opłacać na miejscu gotówką.

Istnieje możliwość zorganizowania 1-dniowej wycieczki do Lwowa (25 maja); wyjazd wcześniej rano, powrót w godzinach nocnych. Koszt wycieczki wyniesie ok. 100 zł (autokar, przewodnik, bilety wstępu, obiad).

Bliższych informacji udziela mgr Eleonora Kopeć, Katedra Biologicznych Podstaw Produkcji Zwierzęcej AR, ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin; tel. (0-81) 445 66 28; email: merka@ursus.ar.lublin.pl